

SORTIM DE LES NUCLEARS

James Lovelock i el miratge nuclear: de Gaia a Westinghouse

MARCEL CODERCH → MÀSTER I DOCTOR DEL MIT

Als seus 85 anys, James Lovelock, pare de l'anomenada hipòtesi Gaia –una espècie d'ecologisme místic segons el qual la Terra funcionaria com un ésser viu del qual els humans no som sinó una part mínima, gairebé un paràsit–, ha trencat una llança a favor de l'energia nuclear en un recent article a *The Independent*, on prega als «seus amics del moviment [ecologista] que abandonin la seva equivocada objecció a l'energia nuclear». En aquest article repeteix algunes de les idees que ja va exposar en el prefaci del llibre *Environmentalists for Nuclear Energy*, escrit per Bruno Comby, físic nuclear francès i president del Moviment Optimista (www.optimi.org) i de l'Associació d'Ecologistes per l'Energia Nuclear (www.ecolo.org).

Tant en l'article com en el prefaci esmentats, el punt de partida de Lovelock és que «la civilització està en perill imminent» perquè «l'escalfament del planeta s'està accelerant i gairebé no queda temps d'actuar» davant un canvi climàtic que pot «convertir-se en el major perill al qual s'ha enfrontat la civilització». Encara que Lovelock passa de puntetes sobre la causa última d'aquest escalfament –la fe cega en el fetitxe del creixement econòmic–, també afirma que «fins i tot si abandonéssim tots els combustibles fòssils immediatament, les conseqüències del que ja hem fet durarien 1.000 anys». Quant a les alternatives, per a Lovelock «no hi ha possibilitat que les fonts renovables (...) aconseguixin produir energia suficient i a temps. Si tinguéssim 50 anys o més, podríem convertir-les en les nostres fonts principals. Però no tenim 50 anys». I en aquestes condicions «només hi ha una font immediatament disponible que no provoqui escalfament planetari, i aquesta és l'energia nuclear». No paga la pena discutir aquestes i altres bajanades ni embardissar-se en debats místics sobre si el primordial és mantenir Gaia o la vida humana; o sobre què importa res si s'està sotmès a «diminuts riscos estadístics» [sic] addicionals si vivim de respirar oxigen. Anem al moll de la qüestió.

LA NUCLEAR ÉS LA SOLUCIÓ?

De l'exposició de Lovelock es pot deduir que bastaria eliminar totes les traves a l'energia nuclear per resoldre els problemes derivats dels combustibles fòssils i així poder mantenir el nostre consum energètic. Només la miopia de la majoria

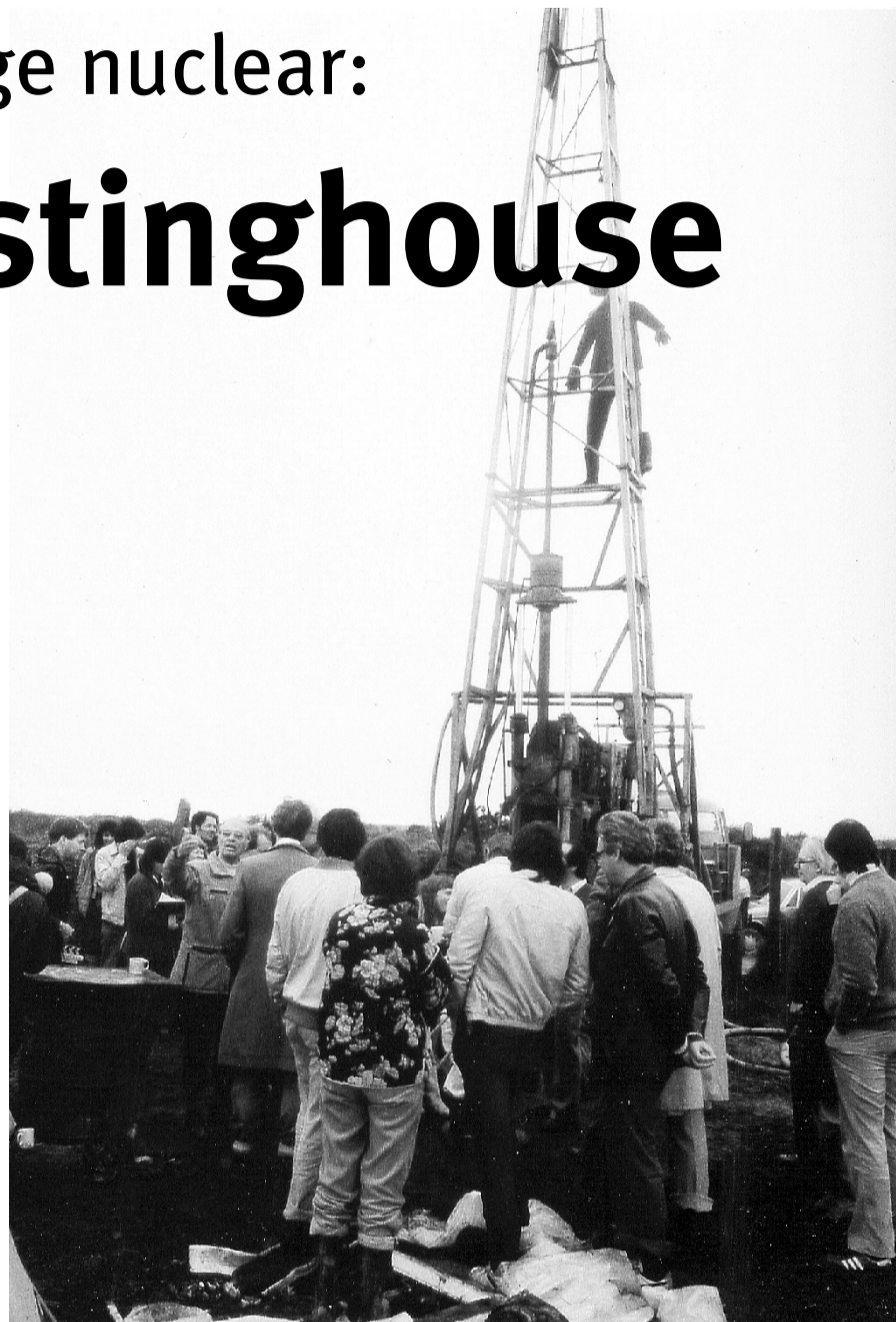
dels ecologistes obstaculitzaria aquesta solució. Tanmateix, quantes centrals nuclears caldria construir? En quant de temps? Quin percentatge cobririen?

En l'actualitat hi ha en el món unes 450 centrals nuclears que produeixen el 12% de tota l'electricitat que s'hi consumeix, la qual cosa equival al 5% de tota l'energia consumida. Sense considerar increments de demanda, per produir tota l'energia elèctrica que el món consumeix avui caldria construir unes 3.600 centrals addicionals que possiblement podrien cobrir prop del 40% de tota l'energia que consumim. Tenint en compte que es triga uns 10 anys a construir una central nuclear, i encara suposant que disposéssim de la mateixa capacitat que en la dècada àlgida dels seixanta, trigariem 120 anys a construir les 3.600 noves centrals.

Del total d'energia consumida, el 40% es destina a transport. Encara suposant que fóssim capaços en els pròxims anys de substituir tots els motors de combustió per motors i acumuladors elèctrics (o d'hidrogen), necessitariem construir unes altres 3.600 centrals addicionals per produir l'electricitat necessària per alimentar els nostres nous vehicles. N'hi ha que proposen passar a reactors de plutoni, però el plutoni és extremament tòxic.

Una font d'energia que consumeix més energia en el seu desenvolupament que la que després genera és inservible. El que de debò importa és, doncs, l'energia neta que proporciona una font energètica. En el cas d'una central nuclear, cal considerar tota l'energia consumida en la seva construcció, en la mineria i processament de l'urani, en el seu desmantellament i en la gestió de tots els seus residus.

L'única cosa que fan, els que com Lovelock afirmen tenir la pedra filosofal del problema energètic, és confondre la societat i fer recaure sobre els qui coneixen el problema la responsabilitat de la desesperada situació a la qual ens aboquen. Tots som conscients del perill que representen les creixents emissions de CO₂ per a l'equilibri termodinàmic del planeta i de la necessitat de passar a altres models sostenibles. Però no acceptem que es pretengui que tot podria continuar igual i que s'utilitzi el miratge nuclear per retardar i fer més penós encara l'inevitable: la demolició del fetitxe del creixement econòmic i demogràfic i la transició cap a fonts d'energia i formes de vida realment sostenibles. (L'article sencer de Coderch és visible a barcelona.indymedia.org/newswire/display/100126/index.php)

LOVELOCK I LA NUCLEAR DE CORNUALLA

L'exfuncionari de la NASA James Lovelock ja ens va avançar la seva posició favorable al lobby nuclear durant una conferència que pronuncià el 25 de gener de 1995 en el Palau de Congressos de Montjuïc, amb la presència de personalitats de les universitats catalanes. Aleshores ja se li va discutir públicament que el seu pensament pronuclear era contradictori amb el pensament holístic i ecologista i no era sostenible: com es pot considerar sostenible una energia que hipoteca el futur de les properes generacions amb els residus que genera?

Ara, l'autor de la hipòtesi Gaia hi torna, tal com ens recorda Marcel Coderch en el seu article. I ho fa mitjançant un article publicat a diferents diaris europeus i, també, a *El País*. Hem de recordar que *El País* s'ha destacat sempre per ser una plataforma del Fòrum Atómico Español des que hi vam deixar d'escriure Mario Gaviria i jo mateix: mai més no s'han publicat articles crítics contra l'energia nuclear.

Cal recordar-li a Mr. Lovelock que la seva finca a Cornualla està «desnuclearitzada» gràcies a l'ocupació de terrenys que va organitzar el maig de 1981 un grup d'activistes de la regió, col·laboradors i redactors de la revista *The Ecologist*, que dirigia Edward Goldsmith, i altres antinuclears, entre els quals ens trobàvem el malaurat fillolèg Laureà Solsona i jo mateix. La companyia elèctrica britànica va desistir de construir-hi la central i Lovelock se'n va alegrar, ja que no s'hi havia manifestat a favor. La fotografia que publiquem és d'aquella jornada, històrica per a Cornualla, i s'hi pot veure Teddy Goldsmith. Quan li vaig recordar aquest fet públicament, Lovelock va respondre cínicament: «Hauria preferit viure al costat de la nuclear. Seria més silenciosa i neta que els aerogeneradors que tenim ara». Lamentable per a un pensador de la seva talla.

SANTIAGO VILANOVA.